

Синоћ смо присуствовали још једном дебаклу српске филмске мафије.

ФЕСТ је затворио филм НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ Дарка Бајића, дуго ишчекивани и мукотрпно снимани повратнички филм овог аутора-фетиша савременог српског филма, самопрокламованог родоначелника „београдске школе филма“, педагога, иницијатора бројних удружења филмских радника...

„Нови филм Дарка Бајића“ је међу људима из посла као појам пре свега теоријска а не практична одредница, то је виц а не реална могућност. Не зато што Дарко Бајић не заслужује да сними нови филм, већ зато што је и сам Дарко Бајић као редитељ заправо скуп свих основаних и неоснованих предрасуда које имамо према оном периоду српског филма када је овај изгубио сав свој углед. У том смислу, чак и стварање таквог артефакта као што је његов „нови филм“ не би било спорно као концептуални чин, јер једног дана ће и од Уве Болла неко пожелети нови филм, али сада свакако није тренутак за то.

Није тренутак зато што је за две године владавине Ђорђа Милићевића, ФЦС (Филмски центар Србије) успео да уништи српску кинематографију, да од сцене на којој А2 и ИВКОВА СЛАВА имају по 600 000 гледалаца, створи тржиште на коме ЧАРЛСТОН ЗА ОГЊЕНКУ једва има 150 000, а НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ је круна те власти. Те контроверзне 2006. године када је цела „индустрија“ била шокирана конфликтима интереса који су се дешавали на Конкурсу ФЦС, а у вези са филмом НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ, ФЦС није смогао снаге да спречи ову катастрофу, него је као бонус уз овај бродолом послао још и ХАДЕРСФИЛД, а из те селекције још увек има и један наслов чија је судбина енигма за све нас.

Поново се поставља питање може ли се неко ко је тада био у Комисији, Управном одбору или на челу ФЦС-а позвати на одговорност после оваквих потеза који поред далекосежних последица на нашу кинематографију имају и врло јасну материјалну димензију јер је неко дао новац пореских обвезника људима који очигледно нису способни да ураде свој посао на професионалном нивоу.

Мало је рећи да је Дарку Бајићу и после четврт века бављења филмском режијом измакла та неухватљива тајна звана „добар филм“.

НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ је деградација многих филмских заната. Од шпике на којој су многа имена написана погрешно, и уместо „a film by“ пише само „film by“;

сценографије – филм о путовању бродом је сниман на броду а то може да уради само неко ко мисли да у телевизору живе мали људи; преко костима у коме глумци изгледају као људи из неког неодређеног периода обучени у најгорем фундусу како би публика мислила да гледа снимање лошег филма у филму о снимању лошег филма; музике у којој су умешани композитори увалили своје рестлове или старе песме; фотографије која нема апсолутно никакав концепт сем да у маниру маргиналних филмова из нашег детињства информативно забележи шта се у филму дешава.

Посебну пажњу заслужује сценарио настао по драми Небојше Ромчевића, који није много одмакао од позоришне форме, најближе позним наставца ШОВИНИСТИЧКЕ ФАРСЕ, са спорим, плакатским сценама које личе на позориште какво се и у Србији све мање игра, нестручно решеним протоком времена услед кога неки јунаци нестају у маниру Шушљика у ХАДЕРСФИЛДУ, и наивном политичком поентом која је интелектуално разоткривајућа и своди се на то да је Запад труо и хоће да нас купи а ми смо још гори и бесрамно им се нудимо.

Међутим, пошто су скупљени ликови у маниру лица о Словенцу, Босанцу и Србину, изабрани од сваке нације по један, очигледно је да текст претендује да објасни нека шира регионална идеолошка кретања у чему се јасно надовезује на БАЛКАНСКУ БРАЋУ, опскурни филм Божидара Николића, по сценарију Стевана Копривице. Припадност овим ундерграунд токовима наше кинематографије ипак није довољна да да учини овај Бајићев филм озбиљнијом уметничком полемиком са Николићевим филмом.

На крају нас ипак чека трачак оптимизма и достојанства, лик Ане Франић на растанку обећа лику Микија Манојловића, пошто ју је овај беспштедно силовао пред осталима, да ће му кад-тад општити са мајком. Будући да је претходне ноћи ова јунакиња ушла у свет проституције могуће је да заиста мисли на секс са мајком а могуће је да мисли да ће Срби једног дана, после вишедеценијског историјског процеса узвратити Европи.

Очигледно је Ромчевић пожелео да на неки начин у свом позоришном тексту направи копчу са Крлежом и Брејхтом, међутим од Крлеже је преузео само формалну незграпност његових грађанских комада а од Брејхта дистанцу која никада није била незграпна, и врло често је сам писац бивао фрустриран тиме што су елементи његове вештине надмашивали политичку намеру текста. Ромчевић дакле у овом тексту није достигао своје узорне а у Бајићу свакако није имао редитеља који разуме уопште о чему се ту ради, већ је филм снимљен као да редитељ мисли да ови људи стварно путују бродом.

Следећи ступањ је наравно глума. Глумци су дали све од себе да се деградирају у овом филму. Нема више места за изјаве глумица како би се свукле на филму „ако је урађено са укусом и ако има оправдање у причи“. У НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ су све свукле показавши да не знају ни шта је укус ни шта је драматуршко оправдање. Нема понижења у равни дојења Лазара Ристовског у КРОЈАЧЕВОЈ ТАЈНИ, али зато филм генерише стид чистим квантитетом.

Публика у Сава Центру је нарочито била на страни Бранислава Лечића, некадашњег

Министра културе, чији лик покушава да заведе газдиног сина како би задржао посао. У сценама покушаја оралног секса, а потом и у сцени девирилизовања Лечића када се испостави да јунак не може да има ерекцију, публика је здушно навијала за њега, и у Сали је било мало стадионске атмосфере, што сасвим добро показује колику су фарсу ненамерно снимили ови људи.

Што је најтужније од свега, сасвим је могуће да би неки полуобразован свет чак можда могао помислити да овај филм заправо има некакав интелектуални кредо пошто већ толики број људи који су га радили јесте. Ипак, филм је сувише досадан и претенциозан да би икакву индоктринацију могао да оствари.

Подједнако бизаран детаљ је да се у филму највећим делом говори на енглеском, а да глуме ови наши глумци који једва глуме и на српском. Многи од њих неприкривено не знају енглески и то се види. Очигледно је да овај филм има интернационалне амбиције, и очигледно су оне пале у воду чим је спао на то да затвара ФЕСТ уместо да оде на неки међународни такмичарски фестивал ван земље. Копија коју смо гледали вечерас није била титлована ни на један језик, иако се у филму поред енглеског служе још и немачким и српским, тако да се на основу ове пројекције не би могло рећи ком тржишту је филм намењен. Кад је о српском тржишту реч, сумњиво је колико је наша публика спремна да се одазове домаћем филму на страном језику, осим ако није реч о јужњачким дијалекталним групама из Шотриних филмова.

Ипак долазак овог филма до шире публике је предупређен кустурицијанским салто морталеом пошто очигледно ни Бајић не жели да се одмерава у тврдој биоскопској игри савремене Србије већ ће филм приказивати у Сали биоскопа „Балкан“. По избору сале, очигледно је да Бајић нема проблем са тим што су сале у Србији лоше.

У садашњим околностима, Новом српском филму погодује сваки овакав дебакл олигарха. Прошло је време када смо имали самилост према њима и покушавали да нађемо трачак наде у њиховим поступцима.

Када се српски филм препороди, у њему ће сигурно бити места за Дарка Бајића, јер он неспорно јесте институција у нашој кинематографији, не само због заиста сјајног СИВОГ ДОМА већ и због тога што свако од нас воли на неком перверзном нивоу барем понеки његов филм, што је увек расположен да помогне младим редитељима, и зато што је он у крајњој линији редитељ чије филмове сви воле да мрзе. Ипак, овакво декадентно понашање може да почне тек кад се наш филм мало доведе у ред.

<http://dobanevinosti.blogspot.com>